

تبیین انضباط اجتماعی شهر با رویکرد مدیریت شهری (مورد مطالعه: ناحیه

(۲) منطقه (۱۲) تهران)

حامد بیگوند^۱، علی اصغر بیژنی*^۲

تاریخ دریافت: 1398/11/05

پژوهشنامه جغرافیای انظامی

تاریخ پذیرش: 1399/01/25

سال هشتم، شماره بیست و نهم، بهار 1399

از صفحه 1 تا 26

چکیده

نظام شهری در راستای رسیدن به اهداف توسعه‌ای و پیشرفت خود نیازمند انضباط اجتماعی است که بدون آن جوامع دچار اخلال شده و مشکلات گسترده‌ای ایجاد خواهد شد. عوامل گوناگونی در ایجاد انضباط اجتماعی مؤثر هستند و امروزه کلان‌شهرهای ایران را با مشکلاتی مواجه ساخته‌اند. همواره مناطق تجاری و خدماتی شهرها بیش از سایر مناطق با مشکلات انضباط اجتماعی مواجه هستند که این مسئله در کاهش سطح رفاه شهروندان آن محدوده تأثیرگذار می‌باشد. ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران یکی از نواحی است که به دلیل دارا بودن موقعیت مرکزی و داشتن مراکز خدماتی-تجاری و گردشگری با پدیده‌های اخلال نظم مواجه است و این مسائل در کاهش انضباط اجتماعی آن مؤثر بوده‌اند. از این رو پژوهش حاضر با روش توصیفی-تحلیلی و کاربردی (عملی) به تبیین انضباط اجتماعی شهر با رویکرد مدیریت شهری و ارزیابی آماره‌های توصیفی چالش‌های مدیریت شهری و ابعاد انضباط اجتماعی با استفاده از آزمون میانگین و ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS در ناحیه (۲) منطقه (۱۲) پرداخته است. نتایج نشان داد که چالش زیرساختی مهم‌ترین چالش‌های مدیریت شهری و نظم انسانی و اعمال خشونت مهم‌ترین ابعاد انضباط اجتماعی را در ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تشکیل می‌دهند. همچنین میان برخی از مؤلفه‌های مدیریت شهری و ابعاد مدیریت شهری رابطه وجود دارد که شدت روابط در اکثر متغیرها نسبتاً ضعیف است.

کلیدواژه‌ها: نظام شهری، انضباط اجتماعی، مدیریت شهری، ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران.

1- گروه جغرافیا، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

2- گروه جغرافیا، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)، bijani350@yahoo.com

شهرها بر پایه وزن ژئوپلیتیکی خودشان کارکردهایی دارند. شهرها به کمک جمعیت و مدیران شهری اقدام به قلمروسازی، توسعه حوزه نفوذ، رقابت و غیر آن می‌کنند. همواره تصمیم‌گیری‌های مرتبط با فضاها و جغرافیای هر کشوری می‌تواند از بعد امنیت داخلی بسیار تأثیرگذار باشد. تصمیمات نادرست نیز از آن جهت که ممکن است چالش‌های منطقه‌ای، شهری و محلی را به وجود آورند، همواره در امنیت در سطح داخلی و ملی تأثیرگذار هستند. انضباط اجتماعی نیز که یکی از عوامل بسیار مهم در مباحث مدیریت شهری مطرح است، یکی از موضوعات اساسی در علم جامعه‌شناسی است (فروتی و بحرانی، ۱۳۸۶).

به‌طور کلی «انضباط اجتماعی» عبارت است از مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری افراد در جامعه که توسط قوانین و مقررات آن جامعه مشخص می‌شوند؛ یعنی نظام‌پذیری در همه امور. نقش اساسی این موضوع در رسیدن به اهداف مادی و معنوی جوامع باعث شده است تا مکاتب مختلف با نگرش‌های متفاوت درباره آن گفتگو کرده و راهکار ارائه کنند (فخرایی، ۱۳۷۶: ۱۱۵).

مکتب «کارکردگرایی»، انضباط اجتماعی را ناشی از ایفای صحیح کارکردهای نهادها و سازمان‌های مختلف اجتماعی می‌داند. مطابق این دیدگاه، اگر میان نهادهای مختلف موجود در جامعه رابطه‌ای صحیح به وجود آید که هر کدام بتواند به ایفای صحیح وظایف خود بپردازد، نظم اجتماعی مستقر شده و زندگی انسان‌ها در راستای درست قرار می‌گیرد.

منظور از مدیریت شهری در این پژوهش نظامی است متشکل از متولیان اداره امور شهر که در رأس آن‌ها شهرداری تهران قرار دارد و فعالیت‌های شهر را سازمان می‌دهد و به‌منظور انجام بهینه وظایف بر آن‌ها نظارت دارد. شناخت، سازمان‌دهی و تعیین جایگاه نهادها و سازمان‌های مرتبط با توسعه شهر، از جمله مسائل مهم مدیریت شهری به شمار می‌رود. برقراری ارتباط بین این نهادها و هماهنگ کردن فعالیت‌های آن‌ها در راستای اهداف و سیاست‌های توسعه پایدار شهری از عوامل دیگری است که در مدیریت شهری اهمیت بسزایی دارد. از مجموعه این مشخصات به‌عنوان ساختار مدیریت شهری نامبرده می‌شود (جوادی، ۱۳۸۲: ۱۶).

تبيين انضباط اجتماعي شهر با رويکرد مديريت شهري (مورد مطالعه: ناحيه (۲) منطقه (۱۲) تهران) 3

به دنبال اين موضوع احساس نعلق و هويت مكاني افراد ساكن در محدوده سرزميني يكي از مؤلفه‌هاي انساني تأثيرگذار در فرآيند مديريت شهري است. مسئله وجود نظم و انضباط اجتماعي از اين واقعيت ناشي مي‌شود كه اصولاً هر جامعه‌اي براي بقا و دوام و پيشرفت خود نيازمند حداقلي از نظم اجتماعي است و بدون آن جامعه در سطوح مختلف دچار اختلال شده و تا مرز فروپاشي پيش مي‌رود. انضباط اجتماعي نيز مي‌تواند همواره در سطح مكان‌هاي مختلفی مطرح و مورد ارزيابي قرار گيرد و به تناسب و اقتضاي قوانين و مقررات حاكم بر آن مجموعه، معنا شود. در جامعه شهري برهم خوردن نظم و انضباط شهري، هرج و مرج و مشكلات تردد، بروز تصادفات و اختلال در رفت‌وآمد و تردد وسايل نقليه و شهروندان و ناامني و کاهش امنيت اجتماعي افراد به دنبال آن مي‌تواند از پيامدهاي ناشي از عدم انضباط اجتماعي در امور شهري محسوب شود.

براي تبیین مسئله انضباط اجتماعي در سطح شهر مي‌توان برخي از نظريه‌ها را مدنظر قرار گرفت كه به عنوان مهم‌ترين آن‌ها مي‌توان به نظريه آنومي مرتن و نظريه عدم تعادل ساختاري تالكوت پارسونز اشاره كرد.

نظريه آنومي مرتن: يكي از نظريه‌هايي كه متأثر از ديده‌گاه بي‌سازماني اجتماعي و چشم‌انداز كارکردگرايي ساختي درباره آسيب‌ها و مسائل اجتماعي مطرح شده است نظريه آنومي، رفتار انحرافي و الكوي انطباق فردي رابرت مرتن است. نظريه مرتن بر مفاهيمي همچون «اهداف نهادي شده»، «وسايل نهادي شده» و روابط كاركردی بين آن‌ها، كاركردهاي آشكار و پنهان و الكوهای انطباق فردي (رفتار انحرافي) مبتني است. اين نظريه بر آن است تا پيدایش عدم تعادل ساختاري، بي‌سازماني اجتماعي، تضعيف هنجارها و پيدایش آنومي و پيدایش شيوه‌هاي انطباق فردي (پيدایش رفتارهاي انحرافي يا آسيب‌ها و مسائل اجتماعي) را بر اساس ناهمگوني بين دو ساخت اصلي جامعه يعني «اهداف نهادي شده» و «وسايل نهادي شده» توضيح دهد (شهيازي و همكاران، ۱۳۹۴: ۱۳۷). بر اساس نظريه مرتن هنگامي كه بين اهداف نهادي شده و وسايل نهادي شده براي نيل به آن‌ها هماهنگي وجود دارد و اكثريت اعضاي جامعه براي دستيابي به اهداف و ارزش‌هاي نهادي شده بر طبق هنجارهاي مقرر يا وسايل نهادي شده عمل مي‌كنند، شيوه‌هاي انطباق فردي (رفتارهاي انحرافي) يا مسائل و آسيب‌هاي اجتماعي وجود ندارد يا بسيار محدود است (اسكيدمور، ۱۳۸۵).

در نظریه دیگری، نظریه عدم تعادل ساختاری نالکوٹ پارسونز مطرح می‌باشد. نظریه پارسونز درباره مسائل اجتماعی نیز مبتنی بر عدم تعادل ساختاری و بی‌سازمانی اجتماعی در اثر عدم تطابق نظام اجتماعی یا خرده نظام‌های آن با تغییرات سریع محیطی و اجتماعی است. پارسونز در تحلیل انتزاعی خود از سازوکارهای جامعه و مسائل اجتماعی، جامعه را به مثابه سیستم اجتماعی متشکل از مجموعه به هم پیوسته‌ای از ریز سیستم‌ها و نهادهایی می‌داند که هر یک برای تداوم سیستم، تعادل و ثبات آن، کارکردی را به انجام می‌رسانند (روشه‌گی، ۱۳۷۶: ۶۲). او معتقد است هر سیستم اجتماعی در هر سطحی باید بتواند برای حفظ بقا و تعادل خود، چهار کارکرد اصلی را انجام دهد که این کارکردها عبارت‌اند از:

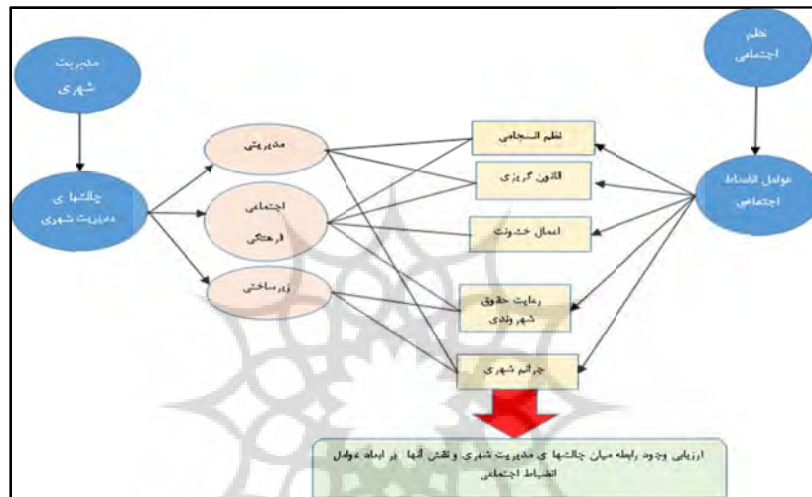
- کارکرد انطباق با محیط؛
- کارکرد دستیابی به هدف یا هدف‌یابی؛
- حفظ وحدت و انسجام اجتماعی؛
- بقای الگو و حفظ هویت نظام اجتماعی.

بنا بر نظریه پارسونز، حول محور هر یک از چهار کارکرد اصلی نظام اجتماعی، یک نهاد اجتماعی شکل می‌گیرد. چنان‌که کارکرد حفظ الگو و بقای هویت در خرده نظام فرهنگی و توسط نهاد تربیت انجام می‌شود، کارکرد حفظ وحدت و انسجام اجتماعی در خرده نظام اجتماعی و توسط نهاد عرف و قانون ایفا می‌شود، کارکرد دستیابی به هدف در خرده نظام شخصیتی و توسط نهاد سیاست انجام می‌شود و کارکرد انطباق با محیط در خرده نظام زیستی و توسط نهاد اقتصاد، انجام می‌شود (دیانت، ۱۳۹۵: ۱۰۸).

منطقه (۱۲) شهر تهران یکی از مناطق دارای ویژگی‌های مرکزی، قدیمی و سنتی محسوب می‌شود که محل تمرکز بازار مرکزی تهران، تمرکز اداره‌ها و سازمان‌های مهم دولتی، مراکز گردشگری و تاریخی شهر محسوب می‌شود. تمامی این مسائل سبب شده که تراکم جمعیتی در منطقه (۱۲) چندین برابر سایر مناطق و تردد در آن بیش از سایر مناطق شهر تهران باشد. از جمله مهم‌ترین نواحی منطقه (۱۲)، به سبب ویژگی‌های تمرکزگرایی، ناحیه (۲) است. افزایش تردد افراد و به دنبال آن عدم برنامه‌ریزی‌های مدیریتی در جهت بافت منطقه، سبب آن شده که این محدوده با مشکلات گوناگونی

تبیین انضباط اجتماعی شهر با رویکرد مدیریت شهری (مورد مطالعه: ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران) 5
 مواجهه باشد؛ یکی از مشکلات مهم، مسئله نظم و انضباط اجتماعی در این منطقه و به خصوص ناحیه (۲) است. در پژوهش حاضر انضباط اجتماعی با رویکرد مدیریت شهری مورد تحلیل و ارزیابی قرار خواهد گرفت و به پرسش‌های زیر پاسخ داده خواهد شد:

- مهم‌ترین چالش‌های مدیریت شهری و تأثیرگذار در انضباط اجتماعی چیست؟
- بین چالش‌های مدیریت شهری و انضباط اجتماعی چه رابطه‌ای وجود دارد؟

نمودار شماره (۱). طرح مفهومی پژوهش.

مبانی نظری پژوهش

مدیریت شهری

روشن است که مشخصات و ساختار نهادهای قانونی اداره کننده شهر از کشوری به کشور دیگر تفاوت دارد و هر جامعه‌ای با توجه به ساختار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خود تعریف یا تلقی خاصی از مدیریت شهری دارد. مدیریت شهری عبارت است از اداره امور شهر به منظور ارتقاء مدیریت پایدار مناطق شهری در سطح محلی با در نظر داشتن و تبعیت از اهداف و سیاست‌های ملی، اقتصادی و اجتماعی کشور. در تعریفی دیگر، مدیریت شهری عبارت است از یک سازمان گسترده، متشکل از عناصر و اجزاء رسمی و غیررسمی مؤثر و ذی ربط در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی حیات شهری با

هدف اداره، کنترل و هدایت توسعه همه‌جانبه و پایدار شهر مربوطه (رصویان، ۱۳۸۱).
 (۲۶). منظور از مدیریت شهری در این پژوهش نظامی است متشکل از متولیان اداره امور شهر که در رأس آن‌ها شهرداری تهران قرار دارد که فعالیت‌های شهر را سازمان می‌دهد و به‌منظور انجام بهینه وظایف بر آن‌ها نظارت دارد (حاجیان و همکاران، ۱۳۹۱: ۵۸).

انضباط اجتماعی

انضباط در لغت به معنای سامان گرفتن، نظم و تربیت، درستی و عدم هرج و مرج است (دهخدا، ۱۳۷۷: ۳۵۶۱). انضباط اجتماعی یک هنجار اجتماعی است که برای تداوم زندگی اجتماعی و ایجاد نظم اجتماعی در جامعه پدید می‌آید. وجود انضباط اجتماعی موجب آرامش جامعه و محیط کار و در نتیجه موجب افزایش بهره‌وری می‌شود (شهبازی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۴۱)؛ بنابراین انضباط اجتماعی زمانی در جامعه به بهترین اندازه می‌رسد که افراد جامعه احساس اجحاف نکنند و یا از مدیریت جامعه فاصله نگیرند (طهماسبی و علمی، ۱۳۹۴).

پیشینه پژوهش

در دنیای غرب با هدف کشف عوامل اصلی تأثیرگذار بر نظم اجتماعی و دستیابی به نوعی تعمیم‌پذیری، پژوهش‌هایی در این زمینه صورت گرفته است (هاردین^۱، ۲۰۰۶، ۱۸). در این پژوهش‌ها اعتماد اجتماعی به‌عنوان اصلی‌ترین عامل تأثیرگذار مطرح شده، به‌طوری‌که محور عمده مباحث جدید نظم اجتماعی بر اعتماد اجتماعی و شکل تعمیم‌یافته آن تمرکز دارد و این اعتقاد وجود دارد که مساوات در فرصت‌های اقتصادی و توسعه‌یافتگی جوامع منجر به ایجاد اعتماد بین افراد و نظم اجتماعی می‌شود (جالاوا^۲، ۲۰۰۳، ۸۵)؛ به‌عنوان مثال به همین دلیل جامعه آمریکا را در مقایسه با اروپا از اعتماد و نظم بیشتری برخوردار می‌دانند (اولسانر و براون^۳، ۲۰۰۳).

پیتر بلاو^۴ معتقد است نظم اجتماعی در تبادل اجتماعی شکل می‌گیرد. او اعتماد اجتماعی را شاخصه اصلی مبادله اجتماعی می‌داند و معتقد است در حالی که در مبادله

1- hardin

2- Jalava

3- Uslaner and brown

4. peter blave

مبادله اجتماعی افراد اگرچه این انتظار را در درون ذهن خود دارند اما در آن تعهدی آشکار و صریح وجود ندارد و حتی زمان مشخصی برای جبران آن در نظر گرفته نمی‌شود؛ بنابراین در کانون مبادله اجتماعی نیازمند اعتماد هستیم (بلو^۱، ۲۰۰۹، ۱۰۲)؛ و همین اعتماد در نهایت پیوند بین افراد و نظم اجتماعی را به وجود می‌آورد.

ولش^۲ «نوع دوستی»^۳ را مهم‌ترین عامل در همبستگی اجتماعی و به تبع آن نظم اجتماعی می‌داند، او معتقد است نوع دوستی خود موجب اعتماد به دیگران و در نهایت گسترش روابط اجتماعی و پیوندهای نزدیک بین افراد می‌شود (ولش، ۲۰۰۵: ۴۵۳)؛ این‌گونه است که تجمیع پیوندهای اجتماعی و ارتباطات نزدیک بین افراد منجر به شکل‌گیری نظم اجتماعی می‌شود.

جامعه‌شناسان غربی نیز بیشتر سعی کرده‌اند نظم را در مقابل تضاد قرار دهند، از دیدگاه نظم، جامعه ترکیبی از عناصر ساختاری یا افرادی است که هر کدام هماهنگ با سایر عناصر و افراد با ایفای کارکرد یا نقشی خاص به ثبات حیات اجتماعی کمک می‌کنند و از دیدگاه تضاد، جامعه ترکیبی از اجزاء متضاد است به گونه‌ای که می‌توان آن را وحدت اضداد نامید، از این دیدگاه تضاد عامل مهمی در تحول جوامع محسوب می‌شود و نظم حالتی ناپایدار پیدا می‌کند (لبیبی، ۱۳۹۰).

از نظر مارکس نظم هنجاری تحت تأثیر سلطه طبقه حاکم شکل می‌گیرد؛ زیرا ارزش‌های حاکم بر جامعه چیزی جز ارزش‌های طبقه مسلط نیست. مارکس معتقد است صاحبان قدرت همواره مطلوبیت نظم اجتماعی را از این منظر می‌نگرند که ثبات نظم اجتماعی عامل مهمی در حفظ قدرت آنان است؛ درحالی‌که توده‌های محروم خواستار برهم زدن نظم موجود و خلق دنیایی جدید هستند (لبیبی، ۱۳۹۰).

در ایران نیز در برخی از پژوهش‌ها موضوع نظم اجتماعی مورد مطالعه قرار گرفته که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود:

1- Blau
2- Welch
3- Alturism

منادی (۱۳۸۸) در جمع‌بندی پژوهش خود با عنوان «بررسی انسان‌شناختی روابط»

همسایگی» معتقد است در مناطق سنتی تهران افرادی که بیشتر در منازل شخصی سکونت دارند و افراد دارای باورهای دینی و اخلاقی، روابط همسایگی نزدیک‌تری دارند، در حالی که آپارتمان‌نشین‌ها کمتر با همسایه‌ها ارتباط برقرار می‌کنند. نوع ارتباطی که آنان طلب می‌کنند در محیط‌های آپارتمانی کمتر قابل اجرا است زیرا آن‌ها به‌طور مثال مایل‌اند در حیاط خانه یا کوچه دورهم جمع شوند و غذایی نذری درست کنند (منادی، ۱۳۸۸: ۱۱۸). در این پژوهش می‌توان نقش باورهای دینی در نزدیک شدن افراد به یکدیگر را ملاحظه کرد.

علی پور (۱۳۸۸) در جمع‌بندی پژوهش خود با عنوان «اعتماد و مشارکت» بر این نکته تأکید دارد که بین اعتماد و مشارکت مردم در زمینه انسجام اجتماعی، همبستگی بسیار نیرومندی برقرار است. او نقش تشکلهای مردمی و سازمان‌های غیردولتی را در ایجاد ثبات و نظم انسجام اجتماعی نشان داده و معتقد است مشارکت مدنی تنها زمانی در ذهن افراد یک جامعه نهادینه می‌شود که فضای دموکراتیکی وجود داشته باشد و به آزادی‌های جمعی بهای لازم داده شود.

پور اسماعیلی (۱۳۹۰) در پژوهش خود با عنوان «اخلاق‌گرایی نه قانون‌گذاری» معتقد است نقش باورهای اخلاقی در ایجاد ثبات و نظم در جامعه به‌مراتب بیش از قوانینی است که مردم نسبت به آن‌ها پذیرش قلبی ندارند و توصیه می‌کند در این زمینه باید مسائل فرهنگی بیش‌ازپیش مورد توجه قرار گیرد.

همچنین پژوهش‌های محمد مظلوم خراسانی و همکاران (۱۳۹۰)، حسین ظفری و رضا ویسی (۱۳۹۰)، کتابیون جهانگیری (۱۳۸۹)، محمدرضا حافظ‌نیا (۱۳۹۰)، علی‌اکبر قهرمانی (۱۳۹۰)، رحمت‌الله صدیق سروستانی (۱۳۸۵) و قاسم حسنی (۱۳۸۹) مؤید نقش تعیین‌کننده مشارکت اجتماعی مردم در شکل‌گیری نظم اجتماعی است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت و روش، توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف از نوع کاربردی (عملی) است. جامعه آماری آن کلیه کارشناسان، صاحب‌نظران، کارمندان و مدیران شهری شهرداری منطقه (۱۲) تهران می‌باشد که تعداد (۳۰) نفر از آن‌ها به‌عنوان حجم

تبیین انضباط اجتماعی شهر با رویکرد مدیریت شهری (مورد مطالعه: ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران) 9
 نمونه تعیین و تعداد (۱۰) پرسشنامه تکمیل شد. بسته به نوع جامعه آماری می توان از روش های مختلفی برای نمونه گیری استفاده کرد؛ در این پژوهش از روش نمونه گیری گلوله برفی استفاده شده است.

در بخش آمار توصیفی از فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و غیره استفاده شده است. در بخش آمار استنباطی نیز برای تبدیل کردن متغیرهای پژوهش به متغیرهای شبه فاصله ای (محاسبه میزان اهمیت یا وجود هر ویژگی) از طیف لیکرت (گزینه خیلی زیاد = ۵، زیاد = ۴، متوسط = ۳، کم = ۲، خیلی کم = ۱) بهره گرفته شده است. امتیاز نهایی هر گزینه با حاصل ضرب فراوانی در امتیاز آن محاسبه و سپس با محاسبه مجموع امتیاز گزینه ها، امتیاز هر پرسش به دست آمد. با تقسیم جمع امتیازات بر تعداد افرادی که به آن گزینه پاسخ داده اند، میانگین امتیازات به دست آمد. با توجه به آن که میانگین امتیاز هر پرسش عددی بین (۱) تا (۵) می باشد؛ بنابراین این معیار برای سنجش اهمیت پرسش ها یا گزینه ها مورد استفاده قرار گرفت. سپس بر اساس نتایج به دست آمده از پرسشنامه، مشاهدات میدانی و اسناد رسمی، به تجزیه و تحلیل یافته ها با استفاده از نرم افزار SPSS پرداخته شد. بدین منظور در نرم افزار SPSS برای سنجش شاخص های چالش های مدیریت شهری و نیز شاخص های عوامل نظم اجتماعی از آزمون های میانگین و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

جدول شماره (۱). معیارهای به کاررفته در پژوهش

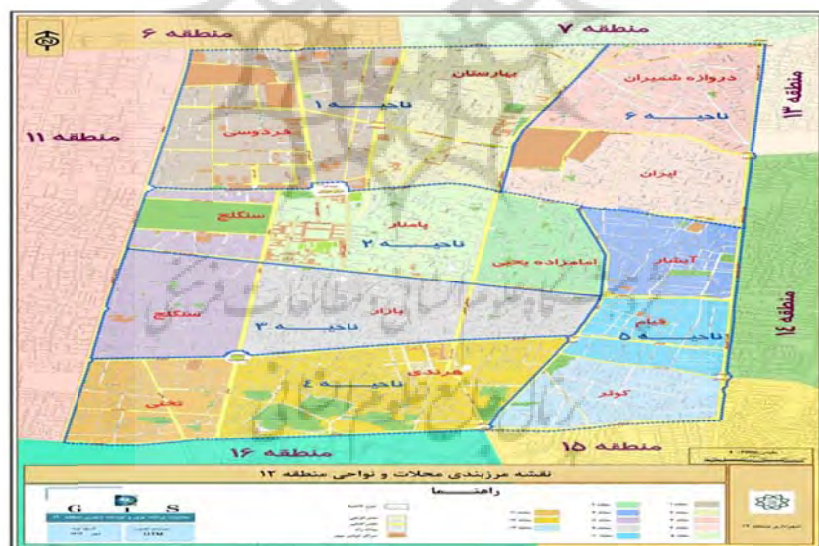
شاخص چالش های مدیریت شهری	زیرمعیارها
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه تحقق اهداف کالبدی شهر؛
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه تحقق اهداف پروژه های شهری؛
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه شفافیت تخلفات اداری؛
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه رسیدگی به تخلفات شهری؛
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه رسیدگی و تلاش برای کاهش تخلفات
چالش های مدیریتی اداری؛	-
-	وجود متخصصان و کارشناسان خبره و متخصص در مدیریت شهری؛
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه رسیدگی به شکایت های شهروندان؛
-	هماهنگی میان بخش های مختلف و مؤثر مدیریت شهری در زمینه نظم و انضباط اجتماعی؛
-	عملکرد مدیریت شهری در زمینه مدیریت کاربری ها؛

زیرمعیارها	شاخص چالش‌های مدیریت شهری
<ul style="list-style-type: none"> - عملکرد مدیریت شهری در زمینه مدیریت بهینه کاربری‌های شهری؛ - متناسب نبودن قوانین شهری با نیازهای امروزه؛ - وجود فساد اداری و عدم تعهد شغلی در مدیریت شهری و سایر نهادهای امور اداره منطقه (۱۲)؛ - عدم دسترسی به امکانات مناسب و مطلوب در منطقه (۱۲) در زمینه اداره امور شهر؛ - عدم جانمایی صحیح کاربری‌ها در زمینه ایجاد انسجام اجتماعی؛ - ضعف اطلاع‌رسانی کافی به شهروندان در زمینه جزئیات طرح‌ها؛ - عدم وجود دیدگاه‌های راهبردی در مسئولان؛ - عدم استفاده صحیح از فناوری‌های پیشرفته روز در مدیریت شهری منطقه (۱۲) نظیر دولت الکترونیک، هوشمندسازی و ...؛ - فراهم نبودن زمینه‌های لازم برای مشارکت شهروندان. 	
<ul style="list-style-type: none"> - میزان وجود امکانات کافی در زمینه خدمات آموزشی؛ - میزان وجود امکانات کافی در زمینه خدمات فرهنگی؛ - میزان برخورداری از تعلق مکانی در شهروندان؛ - میزان حفظ و احیای آداب و رسوم سنتی؛ - میزان تعارض فرهنگی بین خرده‌فرهنگ‌ها و جامعه محلی؛ - میزان الگوبرداری جامعه محلی از رفتار و منش مهاجران؛ - میزان حفظ و احیای مراسم‌های سنتی در جامعه محلی؛ - میزان احساس حقارت جامعه محلی از داشتن فرهنگ بومی نسبت به مهاجران و سایر مناطق شهری؛ - میزان ایجاد مدگرایی و از بین رفتن سنت‌های فرهنگی بومی؛ - میزان از بین رفتن پیوندهای خانوادگی و خویشاوندی؛ - میزان افزایش جرم و جنایت؛ - میزان افزایش مزاحمت‌های روزانه؛ - میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی از دیدگاه اجتماعی؛ - میزان درگیری‌های قومی و خانوادگی در اثر رونق یافتن زمین و ملک؛ - میزان بروز ناهنجاری‌های اجتماعی نظیر اعتیاد، فساد و فحشا؛ - میزان کاهش پایبندی به نظم سنتی و عقاید دینی؛ - میزان نامناسب شدن کاربری‌های شهری برای حضور افراد مختلف در فضاهای شهری نظیر پارک‌ها، مراکز فراغتی، مراکز تفریحی و 	<p>چالش‌های اجتماعی - فرهنگی</p>
<ul style="list-style-type: none"> - میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی از دیدگاه کالبدی؛ - میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی به دلیل کاربری‌های متنوع و تغییر کاربری محله‌های مسکونی نشین؛ 	<p>چالش‌های زیرساختی</p>

زیرمعیارها	شاخص چالش‌های مدیریت شهری
<ul style="list-style-type: none"> - ازدیاد اشتغال در سطح محدوده منطقه (۱۲)؛ - میزان ترافیک در منطقه (۱۲)؛ - شلوغی بیش از حد در نتیجه تجمع زیاد شهروندان در کاربری‌های تجاری. 	
زیرمعیارها	شاخص‌های عوامل نظم اجتماعی
<ul style="list-style-type: none"> - احساس بی‌عدالتی؛ - احساس ناامنی؛ - میزان خانواده گرایی؛ - میزان مشارکت اجتماعی؛ - شدت باورهای دینی؛ - شدت باورهای اخلاقی؛ - میزان رعایت حقوق شهروندی. 	نظم انسجامی
<ul style="list-style-type: none"> - نقصان موجود در قوانین؛ - ضعف در اجرای قانون؛ - ضعف در پذیرش قانون؛ - ساختار اجتماعی نابرابر؛ - ناکارآمدی مجریان قانون؛ - قانون‌ناپذیری مسئولان و نهادهای حکومتی؛ - فقدان علم و آگاهی به وجود قوانین؛ - مبهم بودن قوانین؛ - عدم کارایی دستگاه‌های ناظر؛ - گریز از قانون با توسل به حيله‌های قانونی. 	قانون‌گریزی
<ul style="list-style-type: none"> - افزایش درگیری‌ها در سطح منطقه (۱۲)؛ - میزان تجمع اراذل و اوباش در سطح منطقه (۱۲). 	اعمال خشونت
<ul style="list-style-type: none"> - عدم رعایت حقوق شهروندی توسط افراد؛ - عدم رعایت حقوق شهروندی توسط مسئولین مدیریت شهری. 	رعایت حقوق شهروندی
<ul style="list-style-type: none"> - درصد بالای جرائم شهری در محدوده منطقه (۱۲)؛ - ترس و دلهره ساکنین منطقه (۱۲) از میزان بالای سارقین منطقه (۱۲). 	جرائم شهری
منبع: یافته‌های پژوهش.	

ارزیابی منطقه (۱۲) تهران و ناحیه (۲)

منطقه (۱۲) یکی از مناطق قدیمی تهران محسوب می‌شود که در مرکز این شهر واقع شده است. این منطقه با مساحتی معادل (۹۱/۱۶) کیلومتر مربع شامل (۶) ناحیه و (۱۴) محله می‌باشد. از مهم‌ترین ویژگی‌های آن قرار گرفتن بازار تهران و بسیاری از مراکز و نهادهای دولتی، وزارتخانه‌ها و سفارتخانه‌ها در این منطقه است. منطقه از سمت شمال به خیابان انقلاب اسلامی از سمت جنوب به خیابان شوش از سمت شرق به خیابان (۱۷) شهریور و از سمت غرب به خیابان‌های حافظ و وحدت اسلامی محدود می‌شود (ساسان پور و حمیدی، ۱۳۹۴). این منطقه دارای (۵۶,۳۹) کیلومتر معابر شریانی، (۶۹,۱۹) کیلومتر معابر جمع و پخش‌کننده محلی، (۴) پایانه اتوبوس‌رانی و تاکسی‌رانی درون‌شهری، (۵) کیلومتر مسیر دوچرخه‌سواری، (۴,۳۲) کیلومتر پیاده‌راه، (۱۹۲) ایستگاه تاکسی و اتوبوس و دارای ظرفیت پارکینگ (۷۷۰۰) خودرو است (معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهری شهرداری منطقه ۱۲).

نقشه شماره (۱). مرزبندی محلات و نواحی منطقه (۱۲) تهران، منبع: شهرداری منطقه (۱۲).

تبيين انضباط اجتماعي شهر با رويکرد مديريت شهري (مورد مطالعه: ناحيه (۲) منطقه (۱۲) تهران) 13

◇ ناحيه (۱) شهرداری منطقه (۱۱) يا عودلاجان (نام سابق) از محله‌های قديمی شهر تهران و طبق آمار سال (۱۳۹۵)؛ دارای (۴۳۷۸۵) نفر جمعيت است. اين ناحيه از غرب به خيابان ناصر خسرو، از شرق به ري، از شمال به اميرکبير و از جنوب به (۱۵) خرداد محدود است و سه محله اصلي امامزاده يحيی، پامنار و ناصر خسرو را در بر می‌گيرد که از نظر تاريخی، به دليل وجود بناهای تاريخی متعدد، بسيار غنی است. اين محله واقع در محدوده خيابان‌های پامنار (از غرب)، سيروس (از شرق)، چراغ‌برق (اميرکبير) (از شمال) و بوذرجمهري (از جنوب) بوده است؛ که همراه با محله‌های ارگ، دولت، سنگلج، بازار و چاله‌ميدان، تهران عصر ناصری را شکل می‌دادند (هاشمی، ۱۳۹۶: ۶۲).

تجزيه و تحليل يافته‌های پژوهش

سنجش آمار توصيفی

آمار توصيفی جمعيت‌شناسی به دو بخش مهم‌ترين چالش‌های مديريت شهري تأثیرگذار در انضباط اجتماعي و رابطه ميان چالش‌های مديريت شهري و انضباط اجتماعي خواهد پرداخت.

آمار توصيفی چالش‌های مديريت شهري

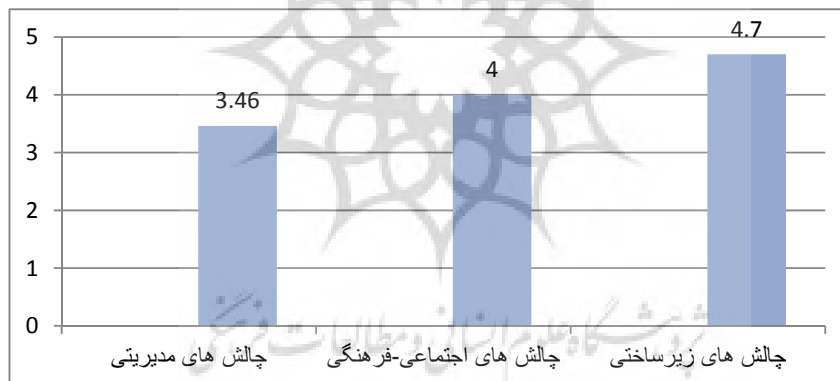
در جهت تجزيه و تحليل پرسش‌های آمار توصيفی چالش‌های مديريت شهري، ابتدا پرسش‌ها از يکديگر تفکيک و سپس در نرم‌افزار SPSS عمليات کدگذاری به صورت طيف ليکرت، اعداد (۱) تا (۵) ثبت شد. پس از آن داده‌های پرسشنامه‌ها در محيط نرم‌افزار و در قسمت Data view به ثبت رسيد و پس از آن با استفاده از دستور frequencies ميانگين هر يک از پرسش‌ها و طبقه‌بندي آن‌ها در جدول کلی ثبت شد که نتايج آن به صورت زير می‌باشد:

ردیف	نام شاخص	گویه‌ها	میانگین هر شاخص	میانگین کلی شاخص
۱	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه تحقق اهداف کالبدی شهر	۴۰۰۶	۳۰۴۶	۴
۲	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه تحقق اهداف پروژه‌های شهری	۴		
۳	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه شفافیت تخلفات اداری	۴۰۰۸		
۴	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه رسیدگی به تخلفات شهری	۳۰۶۱		
۵	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه رسیدگی و تلاش برای کاهش تخلفات اداری	۳۰۵۴		
۶	عدم وجود متخصصان و کارشناسان خبره و متخصص در مدیریت شهری	۲۰۹۸		
۷	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه رسیدگی به شکایت‌های شهروندان	۲۰۶۹		
۸	همانگی ضعیف میان بخش‌های مختلف و مؤثر مدیریت شهری در زمینه نظم و انضباط اجتماعی	۴۰۱۶		
۹	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه مدیریت کاربری‌ها	۴۰۴۳		
۱۰	عملکرد ضعیف مدیریت شهری در زمینه مدیریت بهینه کاربری‌های شهری	۴		
۱۱	متناسب نبودن قوانین شهری با نیازهای امروزه	۳۰۱۸		
۱۲	وجود فساد اداری و عدم تعهد شغلی در مدیریت شهری و سایر نهادهای امور اداره منطقه ۱۲	۳۰۴۳		
۱۳	عدم دسترسی به امکانات مناسب و مطلوب در منطقه (۱۲) در زمینه اداره امور شهر	۳۰۶۶		
۱۴	عدم جانمایی صحیح کاربری‌ها در زمینه ایجاد انسجام اجتماعی	۳۰۲		
۱۵	ضعف اطلاع‌رسانی کافی به شهروندان در زمینه جزییات طرح‌ها	۲۰۶۶		
۱۶	عدم وجود دیدگاه‌های راهبردی در مسئولان	۳۰۱۹		
۱۷	عدم استفاده صحیح از فناوری‌های پیشرفته روز در مدیریت شهری منطقه (۱۲) نظیر دولت الکترونیک، هوشمندسازی و ...	۳۰۲۴		
۱۸	فراهم نبودن زمینه‌های لازم برای مشارکت شهروندان	۲۰۳۱		
۱۹	عدم وجود امکانات کافی در زمینه خدمات آموزشی	۲۰۸۹		
۲۰	عدم وجود امکانات کافی در زمینه خدمات فرهنگی	۲۰۱۱		
۲۱	عدم برخورداری از تعلق مکانی در شهروندان	۲۰۶۹		
۲۲	عدم حفظ و احیای آداب و رسوم سنتی	۳۰۵۱		
۲۳	تعارض فرهنگی بین خرده‌فرهنگ‌ها و جامعه محلی	۳۰۶۹		
۲۴	الگوپردازی جامعه محلی از رفتار و منش مهاجران	۴۰۳۳		
۲۵	عدم حفظ و احیای مراسم‌های سنتی در جامعه محلی	۴۰۸۹		
۲۶	احساس حقارت جامعه محلی از داشتن فرهنگ بومی نسبت به مهاجران و سایر مناطق شهری	۴۰۱۳		
۲۷	میزان ایجاد مدرگرایی و از بین رفتن سنت‌های فرهنگی بومی	۴۰۶۶		
۲۸	میزان از بین رفتن پیوندهای خانوادگی و خویشاوندی	۴۰۹۵		

تسب: انضباط اجتماعی، شهر با و یکد مدد نیت شهری، (مو، دمطالعه: ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران: ۱۳۰۰

ردیف نام شاخص	گویه ها	میانگین هر شاخص کلی	میانگین کلی شاخص
۲۹	میزان افزایش جرم و جنایت	۴۰۴۳	
۳۰	میزان افزایش مزاحمت‌های روزانه	۴۰۱۲	
۳۱	میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی از دیدگاه اجتماعی	۴۰۸۶	
۳۲	میزان درگیری‌های قومی و خانوادگی در اثر رونق یافتن زمین و ملک	۳۰۰۲	
۳۳	میزان بروز ناهنجاری‌های اجتماعی نظیر اعتیاد - فساد و فحشا	۴۰۷۵	
۳۴	میزان کاهش پابندی به نظم سنتی و عقاید دینی	۴۰۳۲	
۳۵	میزان نامناسب شدن کاربری‌های شهری برای حضور افراد مختلف در فضاهای شهری نظیر پارک‌ها، مراکز فراغتی، مراکز تفریحی و ...	۴۰۶۶	
۳۶	میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی از دیدگاه کالبدی	۴۰۸	
	میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی به دلیل کاربری‌های متنوع و	۳۰۹	
چالش‌های تغییر کاربری محله‌های مسکونی نشین			۴۰۷
زیرساختی	ازدیاد اشتغال در سطح محدوده منطقه (۱۲)	۴۰۹	
	میزان ترافیک در منطقه (۱۲)	۵	
	شلوغی بیش از حد در نتیجه تجمع زیاد شهروندان در کاربری‌های تجاری	۴۰۹	

منبع: یافته‌های پژوهش.

نمودار شماره (۲). چالش‌های مدیریت شهری، منبع: یافته‌های پژوهش.

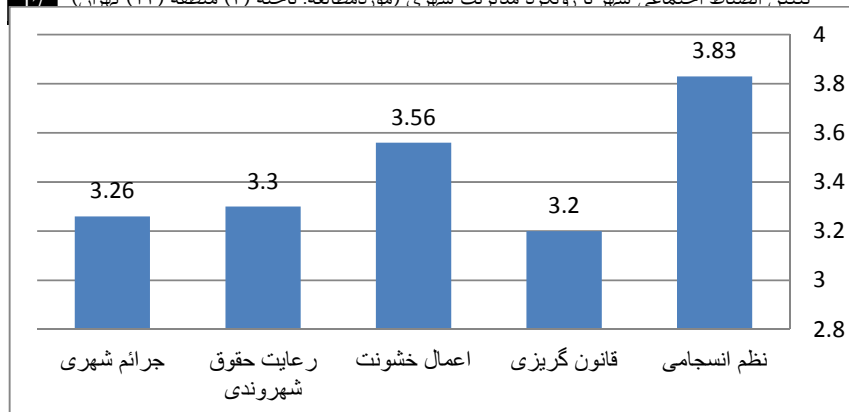
بر اساس آمار و اطلاعات نمودار شماره (۲)، نتایج نشان می‌دهد که در زمینه چالش‌های مدیریت شهری برای انسجام اجتماعی، چالش‌های زیرساختی بیش از سایر چالش‌ها مشهود است.

آمار توصیفی ابعاد انضباط اجتماعی بر مبنای شاخص‌های نظم انسجامی، قانون‌گریزی، اعمال خشونت، رعایت حقوق شهروندی و جرائم شهری به صورت جدول شماره (۳) به دست آمده است.

جدول شماره (۳). آمار توصیفی ابعاد انضباط اجتماعی.

ردیف	نام شاخص	گویه‌ها	میانگین هر شاخص	میانگین کلی شاخص
۱	نظم انسجامی	احساس بی‌عدالتی	۳۰۹	۳۰۸۳
۲		احساس ناامنی	۴۰۰۳	
۳		عدم خانواده‌گرایی	۴۰۲۷	
۴		عدم مشارکت اجتماعی	۴۰۱۵	
۵		عدم وجود باورهای دینی	۳۰۲۲	
۶		عدم وجود باورهای اخلاقی	۲۰۶۶	
۷		عدم رعایت حقوق شهروندی	۴۰۶۳	
۸	قانون‌گریزی	نقصان موجود در قوانین	۳۰۵۱	۳۰۲
۹		ضعف در اجرای قانون	۳۰۶۹	
۱۰		ضعف در پذیرش قانون	۳۰۲۲	
۱۱		ساختار اجتماعی نابرابر	۴۰۶۲	
۱۲		ناکارآمدی مجریان قانون	۲۰۱۴	
۱۳		قانون‌ناپذیری مسئولان و نهادهای حکومتی	۲۰۶۹	
۱۴		فقدان علم و آگاهی به وجود قوانین	۳۰۰۱	
۱۵		میهم بودن قوانین	۴۰۱۲	
۱۶		عدم کارایی دستگاه‌های ناظر	۲۰۶۶	
۱۷		گریز از قانون با توسل به حیل‌های قانونی	۲۰۳۴	
۱۸	اعمال خشونت	افزایش درگیری‌ها در سطح منطقه (۱۲)	۳۰۶۶	۳۰۵۶
۱۹		افزایش تجمع اراذل و اوباش در سطح منطقه (۱۲)	۳۰۷۹	
۲۰	رعایت حقوق شهروندی	عدم رعایت حقوق شهروندی توسط افراد	۳۰۱۸	۳۰۳
۲۱		عدم رعایت حقوق شهروندی توسط مسئولین مدیریت شهری	۳۰۴۲	
۲۲	جرائم شهری	درصد بالای جرائم شهری در محدوده منطقه (۱۲)	۳۰۹	۳۰۲۶
۲۳		ترس و دلهره ساکنین منطقه (۱۲) از میزان بالای سارقین منطقه (۱۲)	۳۰۶۴	

منبع: یافته‌های پژوهش.

نمودار شماره (۳). آمار توصیفی ابعاد انضباط اجتماعی، منبع: یافته‌های پژوهش.

بر اساس داده‌های نمودار شماره (۳)، نتایج نشان می‌دهد که در زمینه مهم‌ترین ابعاد انضباط اجتماعی، این چنین به نظر می‌رسد که مؤلفه‌های نظم انسجامی و اعمال خشونت از ضریب تأثیر بیشتری نسبت به سایر مؤلفه‌ها برخوردار هستند.

آمار استنباطی

آمار استنباطی پژوهش حاضر به سه مسئله مرتبط با چالش‌های مدیریتی و ارتباط آن با انضباط اجتماعی (تأثیرات چالش‌های مدیریتی، چالش‌های اجتماعی-فرهنگی و چالش‌های زیرساختی بر عوامل انضباط اجتماعی) خواهد پرداخت. با توجه به این نکته که هر دو متغیر حاضر از نوع متغیرهای فاصله‌ای هستند؛ بنابراین در راستای تحلیل و یا تأثیرگذاری هر یک از عوامل بر عوامل دیگر از آزمون ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS استفاده می‌کنیم. احتمالاً، گسترده‌ترین کاربرد شاخص آماری همبستگی دو متغیری، ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون است که به‌طور معمول همبستگی پیرسون نامیده می‌شود و علامت اختصاری آن r است. ضریب پیرسون نشان می‌دهد که تا چه اندازه بین متغیرهای کمی رابطه خطی وجود دارد (میزر^۱ و همکاران، ۱۳۹۱: ۱۵۲). کاربرد اصلی ضریب پیرسون زمانی است که متغیرها در سطح فاصله‌ای/نسبی باشند. البته زمانی که متغیرها از نوع شبه‌فاصله‌ای باشند (هر متغیر ترکیبی از چند

متغیر ترتیبی باشد که اصطلاحاً به آن معیاس‌های تراکمی می‌گویند). برخی از پژوهشگران از ضریب پیرسون استفاده می‌کنند (میزر و همکاران، 1391: 164).

بعد از تعیین معنی‌داری و جهت رابطه، باید شدت رابطه ارزیابی شود. برای تفسیر شدت رابطه دومتغیر، تقسیم‌بندی‌های گوناگونی ارائه شده است که تقسیم‌بندی زیر یکی از آن‌هاست.

جدول شماره (4). شیوه تفسیر شدت رابطه در همبستگی پیرسون.

شدت رابطه	تفسیر
0/8 تا 1	رابطه بسیار قوی
0/6 تا 0/8	رابطه قوی
0/4 تا 0/6	رابطه متوسط
0/2 تا 0/4	رابطه کم (ضعیف)
صفر تا 0/2	فقدان رابطه یا رابطه ناچیز

منبع: میزر و همکاران، 1391، ص 199.

در ادامه با توجه به یافته‌های پژوهش به پرسش‌های اصلی آن پاسخ داده می‌شود:

1. چه ارتباطی میان چالش مدیریتی مدیریت شهری و عوامل نظم اجتماعی وجود دارد؟
در قسمت اول، به ارزیابی چالش مدیریتی مدیریت شهری بر مؤلفه‌های نظم اجتماعی (سه مؤلفه نظم انسجامی، جرائم شهری و قانون‌گریزی) پرداخته شده و نتایج نشان خواهد داد که چالش‌های مدیریت شهری تا چه اندازه بر مؤلفه‌های انضباط اجتماعی تأثیرگذار خواهند بود.

جدول شماره (5). آزمون ضریب همبستگی پیرسون (رابطه میان چالش‌های مدیریتی و عوامل نظم اجتماعی) Correlations.

چالش مدیریتی				چالش مدیریتی			
Pearson Correlation				Pearson Correlation			
Sig. (2-tailed)				Sig. (2-tailed)			
N				N			
0.214	0.008	0.176	1	0.256	0.067	0.352	30
30	30	30	30	30	30	30	30

منبع: یافته‌های پژوهش.

از آزمون همبستگی پیرسون برای آزمون رابطه متغیر چالش مدیریتی مدیریت شهری و متغیر عوامل اجتماعی (شامل نظم انسجامی، جرائم شهری و قانون‌گریزی)

میان چالش مدیریت شهری و عوامل اجتماعی پرداخته شده است:

- نظم انسجامی: $r = -0.176$ و $p = 0.352$ یعنی میان نظم انسجام و چالش مدیریتی مدیریت شهری هیچ‌گونه رابطه‌ای وجود ندارد.
- قانون‌گریزی: $r = 0.008$ و $p = 0.967$ یعنی میان قانون‌گریزی و چالش مدیریتی مدیریت شهری رابطه‌ای بسیار خفیف وجود دارد.
- جرائم شهری: $r = 0.214$ و $p = 0.256$ یعنی میان جرائم شهری و چالش مدیریتی مدیریت شهری رابطه‌ای ضعیف حاکم است.

جدول شماره (۶). توصیف رابطه میان چالش‌های مدیریتی مدیریت شهری و عوامل انضباط اجتماعی

نام متغیر / وجود رابطه	نظم انسجامی	قانون‌گریزی	جرائم شهری
چالش مدیریتی سازمان‌دهی مدیریت شهری	عدم وجود رابطه	رابطه بسیار خفیف	رابطه ضعیف

منبع: یافته‌های پژوهش.

۲. چه ارتباطی میان چالش‌های اجتماعی-فرهنگی مدیریت شهری و عوامل انضباط اجتماعی وجود دارد؟

در این بخش نیز رابطه میان تأثیر چالش‌های اجتماعی-فضایی مدیریت شهری بر کلیه مؤلفه‌های انضباط اجتماعی مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت و این مسئله به اثبات خواهد رسید که چالش‌های اجتماعی و فرهنگی بر کدام یک از ابعاد انضباط اجتماعی تأثیرگذار خواهد بود. با توجه به ضریب همبستگی هر یک از شاخص‌های زیر به تحلیل ارتباط میان چالش اجتماعی-فرهنگی مدیریت شهری و عوامل اجتماعی پرداخته شده است:

جدول شماره (۷). آزمون ضریب همبستگی پیرسون (رابطه میان چالش‌های اجتماعی-فرهنگی و

عوامل نظم اجتماعی) Correlations

چالش‌های اجتماعی-فرهنگی	نظم انسجامی	قانون‌گریزی	اعمال رعایت حقوق شهروندی	چالش‌های اجتماعی-فرهنگی
۰.۴۰۰	۰.۳۳۱	۰.۱۱۳-	۰.۱۹۳	Pearson Correlation
۰.۰۲۹	۰.۰۵۴	۰.۵۵۲	۰.۳۰۷	Sig. (۲-tailed)
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	N

منبع: یافته‌های پژوهش.

- نظم انسجامی: $r = -0,400$ و $p = 0,019$ یعنی میان نظم انسجامی و چالش

اجتماعی-فرهنگی مدیریت شهری رابطه‌ای متوسط رو به بالا وجود دارد.

- قانون‌گریزی: $r = 0,331$ و $p = 0,054$ یعنی میان قانون‌گریزی و چالش

اجتماعی-فرهنگی مدیریت شهری رابطه‌ای کم وجود دارد.

- اعمال خشونت: $r = -0,113$ و $p = 0,552$ یعنی هیچ‌گونه رابطه‌ای میان اعمال

خشونت و چالش‌های اجتماعی-فرهنگی وجود ندارد.

- رعایت حقوق شهروندی: $r = 0,193$ و $p = 0,307$ یعنی رابطه‌ای ناچیز رو به ضعیف

میان عدم رعایت حقوق شهروندی و چالش‌های اجتماعی-فرهنگی وجود دارد.

جدول شماره (۸). توصیف رابطه میان چالش‌های اجتماعی-فرهنگی مدیریت شهری و عوامل انضباط اجتماعی.

نام متغیر / وجود رابطه	نظم انسجامی	قانون‌گریزی	اعمال خشونت	رعایت حقوق شهروندی
چالش اجتماعی-فرهنگی مدیریت شهری	رابطه متوسط رو به بالا	رابطه کم و ضعیف	عدم وجود رابطه	رابطه ناچیز و رو به ضعیف

منبع: یافته‌های پژوهش.

۳. چه ارتباطی میان چالش‌های زیرساختی مدیریت شهری و عوامل انضباط اجتماعی وجود دارد؟

بر اساس پژوهش صورت گرفته این نتیجه حاصل شد که می‌بایست چالش‌های زیرساختی مدیریت شهری تنها بر دو متغیر اعمال خشونت و جرائم شهری تأثیرگذار باشد و از این رو ارتباط میان متغیرها از طریق آزمون همبستگی پیرسون دنبال شد و بخش حاضر به این مسئله پرداخت که چالش‌های زیرساختی مدیریت شهری تا چه اندازه بر دو مؤلفه انضباط اجتماعی (اعمال خشونت و جرائم شهری) تأثیرگذار خواهد بود.

جدول شماره (۹). توصیف رابطه میان چالش‌های زیرساختی مدیریت شهری و عوامل انضباط اجتماعی

Correlations

چالش‌های زیرساختی	جرائم شهری	اعمال خشونت
	۰,۱۸۷	۰,۲۵۷
Pearson Correlation		
	۰,۳۲۳	۰,۱۷۰
Sig. (۲-tailed)		
	۳۰	۳۰
N		

منبع: یافته‌های پژوهش.

تبیین انضباط اجتماعی شهر با رویکرد مدیریت شهری (مورد مطالعه: ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران) 21

◇ = اعمال خشونت = $r=0,157$ و $p=0,017$ ، یعنی میان اعمال خشونت و چالش‌های زیرساختی رابطه‌ای کم و ضعیف برقرار است.

- جرائم شهری = $r=0,187$ و $p=0,323$ ، یعنی میان جرائم شهری و چالش‌های زیرساختی مدیریت شهری رابطه‌ای ناچیز و رو به ضعیف وجود دارد.

جدول شماره (۱۰). توصیف رابطه میان چالش‌های زیرساختی مدیریت شهری و عوامل انضباط اجتماعی

نام متغیر / وجود رابطه	اعمال خشونت	جرائم شهری
چالش مدیریتی مدیریت شهری	رابطه‌ای کم و ضعیف	رابطه‌ای ناچیز و رو به ضعیف

منبع: یافته‌های پژوهش.

نتیجه‌گیری

کلان‌شهر تهران، همواره کانون اصلی تصمیم‌گیری کشور و مرکز تجمع بیشترین امکانات در زمینه اقتصادی، صنعتی، خدماتی، آموزشی، تحقیقاتی، اداری و سیاسی در کشور محسوب می‌شود. به دلیل این تمرکز بسیار پیچیده و عظیم در درون بزرگ‌ترین کلان‌شهر کشور، حوزه نفوذ و جایگاه تهران تا حدی گسترش یافته که هرگونه اتخاذ تصمیم و عملکردی را تحت تأثیر خود قرار داده است. نقش‌های سیاسی، اداری، فرهنگی، خدماتی، صنعتی و اقتصادی همه بر اهمیت این شهر افزوده و باعث تأثیرگذاری بیشتر این شهر بر نقاط دیگر شده است. منطقه (۱۲) تهران یکی از مهم‌ترین مناطق شهر تهران است و از نظر دارا بودن کاربری‌های فرهنگی، گردشگری، خدماتی، اقتصادی، اداری و تجاری در صدر مناطق شهر تهران قرار دارد. در این میان ناحیه (۲) شهرداری منطقه (۱۲)، یکی از مهم‌ترین نواحی منطقه (۱۲) تهران به دلیل برخورداری از بافت تجاری، تاریخی، گردشگری و ... می‌باشد. با توجه به حضور گسترده شهروندان، تجار، کارمندان و کارگران در این منطقه، همواره منطقه (۱۲) تهران، به‌ویژه محله‌های ناحیه (۲) آن را به یکی از پرازدحام‌ترین و شلوغ‌ترین مناطق شهر تهران تبدیل کرده است و به دنبال آن سایر مشکلات در کلیه زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، محیط زیستی و کالبدی را برای ساکنین این مناطق به وجود آورده است. در پژوهش حاضر به یکی از مهم‌ترین مشکلات فعلی منطقه (۱۲) یعنی «انضباط اجتماعی» پرداخته شده است و محقق سعی داشته که پس از ارزیابی چالش‌های

بر ابعاد عوامل انضباط اجتماعی بپردازد.

در نتایج توصیفی این پژوهش، آن‌طور که مشخص است چالش‌های زیرساختی میزان بالاتری از چالش‌های اجتماعی-فرهنگی و چالش‌های مدیریتی را در سطح منطقه (۱۲) به خود اختصاص داده است. در این میان شلوغی بیش‌ازحد در نتیجه تجمع شهروندان و ازدیاد اشتغال به‌ویژه مشاغل کاذب و دست‌فروشی بیش از سایر مؤلفه‌ها در سطح ناحیه (۲) منطقه (۱۲) نمود داشته است.

از جمله مهم‌ترین چالش‌هایی که مدیریت شهری در جهت سامان‌دهی ناحیه (۲) منطقه (۱۲) با آن مواجه است می‌توان به میزان از بین رفتن پیوندهای خانوادگی و خویشاوندی، عدم حفظ و احیای مراسم‌های سنتی در جامعه محلی، میزان سلب آسایش و آرامش برای جامعه محلی از دیدگاه اجتماعی، افزایش بروز ناهنجاری‌های اجتماعی نظیر اعتیاد، فساد و فحشا و مسائل مرتبط با شلوغی و ترافیک بالای ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران اشاره کرد. در نقطه مقابل، ابعاد انضباط اجتماعی مورد ارزیابی قرار گرفت. نتایج نشان داد که مسائل مرتبط با نظم انسجامی و اعمال خشونت بیش از سایر مؤلفه‌ها در منطقه نمود یافته است. از این میان ساختار اجتماعی نابرابر، عدم رعایت حقوق شهروندی، عدم مشارکت اجتماعی و مبهم بودن قوانین بیش از سایر ابعاد در کاهش انضباط اجتماعی ناحیه (۲) منطقه (۱۲) نقش ایفا می‌کنند. در ادامه ارزیابی پژوهش می‌بایست به آمار توصیفی اشاره شود که در آن به ارزیابی و تحلیل چالش‌های مدیریت شهری و ابعاد عوامل انضباط اجتماعی پرداخته شد. نتایج نشان داد که میان چالش‌های مدیریتی، قانون‌گریزی و جرائم شهری رابطه وجود دارد و شدت رابطه ضعیف است به این معنی که چالش‌های مدیریتی تأثیرات کمی در رابطه با قانون‌گریزی و افزایش جرائم شهری شهروندان داشته است. در بخش بعدی نیز ارتباط میان چالش‌های فرهنگی-اجتماعی مدیریت شهری و ابعاد عوامل اجتماعی پرداخته شد و نتایج نشان داد میان چالش‌های اجتماعی-فرهنگی و ابعاد نظم انسجامی، قانون‌گریزی و رعایت حقوق شهروندی رابطه وجود دارد که در این میان رابطه متغیر حاضر با مؤلفه نظم انسجامی رابطه‌ای متوسط رو به بالایی بوده است و مابقی رابطه‌شان ضعیف ارزیابی شده است. در نهایت در زمینه چالش‌های زیرساختی نیز نتایج نشان داد که میان چالش‌های

تبیین انضباط اجتماعی شهر با رویکرد مدیریت شهری (مورد مطالعه: ناحیه (۲) منطقه (۱۲) تهران) 23
زیرساختی و ابعاد اعمال خشونت و جرائم شهری رابطه وجود دارد ولی رابطه آنها
ضعیف ارزیابی شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

- اسکیدمور، ویلیام (۱۳۸۵). تفکر نظری در جامعه‌شناسی، ترجمه علی‌محمد حاضری و دیگران. تهران: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- پوراسماعیلی، علیرضا؛ مظفری، مصطفی (۱۳۹۰). اخلاق‌گرایی و نه قانون‌گرایی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، شماره (۲۷).
- جواد، اردشیر (۱۳۸۲). مدیریت شهری در ایران: فراز و فرود. ماهنامه شهرداری‌ها، شماره (۴۷).
- جهانگیری، کتایون؛ استوار ایزدخواه، یاسمین؛ آذین، سیدعلی؛ جاروندی، فرزانه (۱۳۸۹). بررسی میزان مشارکت مردم در مقابله با بلایای طبیعی. فصلنامه علمی امداد و نجات، شماره (۸).
- حافظنیا، محمدرضا (۱۳۹۰). بررسی تطبیقی تأثیر نهادهای محلی بر مشارکت شهروندی. فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای انسانی، شماره (۷۷).
- حاجبانی، ابراهیم؛ رضایی، علی‌اکبر؛ فلاح‌زاده، میرزا عبدالرسول (۱۳۹۱). اعتماد اجتماعی به مدیریت شهری و عوامل مؤثر بر آن. فصلنامه مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، دوره (۱)، شماره (۲).
- حسنی، قاسم (۱۳۸۹). بررسی رابطه بیگانگی سیاسی و اجتماعی مشارکت سیاسی-اجتماعی. فصلنامه علوم اجتماعی، شماره (۵۰).
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۷). لغت‌نامه. تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- دیانت، محسن (۱۳۹۵). تأثیر نظریه کارکردگرایی بر شکل‌گیری بروکراسی و ساختار فرهنگ در ایران. فصلنامه پژوهش‌های سیاسی جهان اسلام، دوره (۶)، شماره (۲).
- رضویان، محمدتقی (۱۳۸۱). مدیریت عمران شهری. تهران: انتشارات پیوند نو.
- روزه، گی (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی تالکوت پارسونز، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر. تهران: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.
- ساسان‌پور، فرزانه؛ حمیدی، روناک (۱۳۹۴). نقش پیاده‌گستری بر توسعه گردشگری شهری منطقه (۱۲) تهران (مورد مطالعه: خیابان ۱۵ خرداد و کوچه مروی). دومین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه‌ریزی، معماری و شهرسازی، (۲۵) مهرماه (۱۳۹۴). تهران: مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.
- شهبازی، هوشنگ؛ موسوی، سیدصفر؛ حسین‌نژاد، بیژن (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر انضباط اجتماعی در میان جوانان اردبیل. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره (۴۱).

- صدیق سروستانی، رحمت‌الله (۱۳۸۵). امنیت اجتماعی، شهرنشینی و بوم‌شناسی هراس. مجموعه مقالات همایش بررسی نقش روانشناسی و مشاوره و مددکاری اجتماعی در تأمین توسعه امنیت روانی - معاونت اجتماعی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
- طهماسبی، مهدیه؛ علمی، محمود (۱۳۹۴). جامعه‌پذیری و رابطه آن با میزان انضباط اجتماعی دانش‌آموزان مقطع متوسطه از سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۳. مجله مطالعات جامعه‌شناسی، دوره (۷)، شماره (۲۴).
- ظفری، حسین؛ ویسی، رضا (۱۳۹۰). واکاوی عوامل مؤثر بر جلب مشارکت مردمی، فصلنامه مسکن و محیط روستا، شماره (۱۳۵).
- علی‌پور، پروین (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین اعتماد و مشارکت اجتماعی در شهر تهران. مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره (۱۰)، شماره (۲).
- فخرایی، سیروس (۱۳۷۶). وجدان کاری و انضباط اجتماعی از دیدگاه جامعه‌شناسی. مجموعه مقالات همایش وجدان کاری و انضباط اجتماعی، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان غربی.
- فروتنی، زهرا؛ بحرانی، عطیه (۱۳۸۶). انضباط اجتماعی در سازمان: رویکردی پژوهشی، فصلنامه علوم انسانی. دانشگاه تربیت مدرس، دوره (۱۲)، شماره (۱).
- قهرمانی، علی‌اکبر (۱۳۹۰). نقش مشارکت مردم در پیشگیری از وقوع جرم. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره (۱۸).
- لیبی، محمدمهدی (۱۳۹۰). تحلیل عوامل مؤثر بر ساماندهی نظم در شهر تهران و راهکارهای اجرایی آن (مطالعه موردی: شهرهای تهران، لندن و بمبئی). رساله دکتری، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- مظلوم‌خراسانی، محمد؛ نوغانی، محسن؛ کیش بافان، بی‌بی فاطمه (۱۳۹۰). بررسی میزان مشارکت اجتماعی - اقتصادی در تعاونی‌ها و عوامل مؤثر بر آن. جامعه‌شناسی کاربردی، شماره (۴۴).
- معاونت برنامه‌ریزی و توسعه شهری شهرداری منطقه (۱۲) تهران.
- منادی، مرتضی (۱۳۸۸). بررسی انسان‌شناختی روابط همسایگی، مطالعه تطبیقی روابط زنان شاغل و خانه‌دار. مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره (۳)، شماره (۲).
- میزر، لاورنس؛ گامست، گلن؛ اجی گارینو (۱۳۹۱). پژوهش چند متغیری کاربردی (طرح و تفسیر). تهران: انتشارات رشد.

عودلاجان). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، گروه مدیریت شهری. تهران: دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات دماوند.

- Blau, p, (2009), Exchange and power in Social life. In Calhoun: contemporary sociological, oxford, Blackwell.
- Hardin, Russel, (2006), The street – level Epistemology of Trust. Oxford University press.
- Jalava, y. (2003), From Norms to Trust: The Luhmanian connections between Trust and system.
- Uslaner & Brown, (2003), Inquality, Trust and civic engagement, American politics Research. Vol 31.
- Welch, M, (2005), Determinants and conserveds of Trust: sociological Inquiry vol 75. world largest cities, 2011, (world-gazetteer.com).

